

Sisäministeriö

Rajavartiolaitoksen esikunta

Puhelinvaihde +358 295 420 000

rajavartiolaitos@raja.fi

PL 3 / PO Box 3 – Vilhonvuorenkatu 6

VALTION YRITYSTEN ALUSKALUSTON HYÖDYNTÄMINEN MERIPELASTUS- TOIMESSA

1. YLEISTÄ

Tässä osassa on kuvattu valtion yritysten hallinnoimien alusten käyttöperiaatteet meripelastustoimen tehtävissä. Kiireellisissä meripelastustehtävissä meripelastuksen johtokeskukset voivat olla suoraan yhteydessä onnettomuuspaikan lähistöllä mahdollisesti oleviin valtion aluksiin ja pyytävät osallistumaan pelastustehtäviin. Tilanteesta on kuitenkin pyrittävä saamaan tietoa myös laivaisännälle alla esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

Meripelastuslain (1145/2201) 4§:ssä mainitut valtion viranomaiset, yhtiöt sekä laitokset antavat korvauksetta Rajavartiolaitoksen ja muun meripelastusviranomaisen käyttöön niille kuuluvaa asiantuntemusta, henkilöstöä ja kalustoa siltä osin kuin se on tarpeen valmiussuunnittelua varten tai vaaratilanteissa.

2. ARCTIA OY

JÄÄNMURTAJAT

Arctian jäänmurtajilla Fennica, Kontio, Nordica, Otso, Polaris, Sisu, Urho ja Voima voidaan parhaiten osallistua ihmisten pelastamiseen, evakuointiin, sammuttamiseen, hätähinaukseen, helikopteritoimintaan, lisäpumppukaluston käyttöön ja öljyntorjuntaan (Polaris).

Lisäksi Fennicalla ja Nordicalla, jotka ovat aiemmin olleet varustettu DP-laitteilla, voidaan suorittaa nostotöitä ja lisäksi käyttää alustana ROV toimintaan riippuen aluksen kulloisestakin varustelusta, miehistön pätevyyksien voimassaolosta ja laitteiden teknisestä kunnosta. Nordica on varustettu 160 tonnin aktiivisella kallistelun kompensoinnin nosturilla ja Fennicalla on veden päällisiin nostoihin tarkoitettu 30 tonnin nosturi. Nostureiden luokituksia ei aina pidetä yllä. Tämän lisäksi Fennica voidaan varustaa 120 tonnin pukkinosturilla.

Jäänmurtajista Kontiolla, Sisulla, Urholla ja Voimalla ei voi turvallisesti toimia kovassa merenkäynnissä Hs>3m. Fennicalla, Otsolla, Nordicalla ja Polariksella on kallistuksen vaimennusjärjestelmät ja ne ovat rakennettu avomeritoimintaan. Lisäksi ne ovat varustettu laiva-apteekki asetuksen A mukaisesti. Syväys kaikilla aluksilla jäänmurto olosuhteissa on noin 7.5. – 8.0 m.

Alusten saaminen käyttöön riippuu talviaikana talven ankaruudesta ja miten jäänmurtajat ovat sijoittuneet Itämerellä. Kesäkaudella alukset ovat huoltokaudella ja kulloinenkin lähtövalmius riippuu huoltotöiden laajuudesta ja henkilöstön saatavuudesta.

Alusten käyttöön saamisen varmistamiseksi on hyvä ottaa ensin yhteys Arctian operointipäällikköön, jolla on tieto alusten kulloisestakin tilanteesta.

MERENMITTAUSALUKSET

Merenmittausaluksia on 6 m työveneistä 34 metriseen Airistoon ja 79 metriseen Pohjanmeri aluksiin. Alusten toimintaominaisuudet erityisesti kovassa merenkäynnissä tulisi ensin kartoittaa. Merenmittauksen alusten nopeudet ovat suhteellisen pieniä 11 - 13 solmua ja aluksissa ei ole meripelastukseen soveltuvaa erityiskalustoa.

Merenmittauksen alukset soveltuvat mitauslaitteistojensa vuoksi erityisesti uponneen aluksen tai muun vedenalaisen kohteen etsintään. Meritaito Oy:llä on myös muuta vedenalaiseen etsintään soveltuvaa kalustoa kuten ROV ja viistokaikumittauslaitteita. Merenmittausalusten sopivuus meripelastukseen tulisi kartoittaa aluskohtaisesti tarkemmin.

VÄYLÄNHOITOLALUKSET

Meritaidon väyläalusluokka käsittää neljä raskaisiin ja monipuolisiin merellisiin työtehtäviin soveltuvaa alusta: Seili, Letto,

Linja, Kummeli. Ne pystyvät operoimaan jääolosuhteissa ja suorittamaan nostoja 8 – 20 tonniin. Aluksien aikaisempi öljynkeräys kyky avovedessä ja jäissä on poistunut järjestelmien dekomissioinnin takia. Kaikki alukset on varustettu toimimaan sukeltajien tukialuksina ja esim. Seillillä on palosammutustykit, vaahtoa kemikaalipalojen sammuttamiseen, hätähinauslaitteisto, laiva-apteekki ja dp-laite. Seili ja Letto on katsastettu Itämerenluokkaan ja muut ovat luokkaa kotimaa 3.

Oili-luokka käsittää kolme keskiraskaisiin ja monipuolisiin merellisiin työtehtäviin soveltuvaa alusta. Ne pystyvät kuljettamaan kuorma-autokalustoa, suorittamaan nostoja viiteen (5) tonniin ja soveltuvat hyvin ihmisten pelastamiseen ja evakuointiin matalissa vesisyvyyksissä, rannan tuntumassa ja rannoissa missä ei ole laitureita. Aluksien aikaisempi öljynkeräys kyky avovedessä on poistunut järjestelmien dekomissioinnin takia. Alusten kantavuus on 30 - 40 tonnia. Oilit on katsastettu kotimaa 3 luokkaan. Oilit on sijoitettu ympäri rannikkoa ja ovat Oili 1:tä lukuun ottamatta makuutettuina ilman katsastusta. Mikään aluksista ei ole jatkuvasti miehitettynä.

Väylänhoitoveneitä on kolmea eri kokoluokkaa meri 1000, meri 2000 ja meri 4000. Ne on katsastettu liikennealue 3:een, operoivat yli 20 solmun nopeudella ja ovat varustettuna hiab -nosturein. Aluksissa on aukeava keularamppi, niillä on helppo rantautua ja ne soveltuvat hyvin ihmisten pelastamiseen ja evakuointiin matalissa vesisyvyyksissä, rannan tuntumassa ja rannoissa missä ei ole laitureita. Alusten kantavuus vaihtelee 4-11 tonniin.

Väylänhoitoveneitä on pitkin rannikkoa ja sisävesiä väylätukikohdissa. Osa tukikohdista on viikko-viikko työvuorossa, jolloin väyläveneet ovat liikkeellä viikon jokainen päivä.

Väyläalukset on sijoitettu ympäri rannikkoa ja ne eivät ole jatkuvasti miehitettyinä. Koska kaikki alukset eivät ole miehitettyinä,

alukset saadaan parhaiten käyttöön ottamalla yhteyttä Arctia/Meritaidon rannikon operointipäällikköön ja Järvi-Suomessa aluepäällikköön.

3. FINNPILOT OY

Finnpilot Pilotage Oy:llä on käytössään 59 luotsivenettä: 31 luotsikutteria, 28 nopeata luotsivenettä ja 11 hydrokopteria. Merialueilla kalusto on sijoitettu 19 luotsiasemalle. Kalusto on luotsikuttereita, nopeita luotsiveneitä ja hydrokoptereita. Aluksien sijoittelu on kuvattu tarkemmin meripelastuslohkojen suunnitelmissa.

Kalusto on suunniteltu henkilökuljetuksiin 4-8 henkilölle. Kalusto on katsastettu liikennealue III-luokkaan ja se soveltuu etsintätehtäviin, yksittäisen ihmisen pelastamiseen merestä, evakuointiin ja tukikuljetuksiin.

Kalusto on käytettävissä vähintään kahden hengen miehistöllä välittömässä lähtövalmiudessa 24/7/365. Alukset saadaan käyttöön mereltä kutsumalla alusta vhf-radiopuhelimella. Aluksen ollessa satamassa se saadaan käyttöön soittamalla luotsinvälitykseen puhelinnumeroon.

4. SUOMEN LAUTTALIIKENNE OY

Suomen Lauttaliikenteellä on Turun saaristossa ja Hailuodon lauttapaikalla lautta-aluksia sekä meri- ja järvialueilla losseja. Lautta-alukset on miehitetty 2-4 hengen miehistöllä ja lossit yhdellä henkilöllä.

Lautta-alukset soveltuvat rajoitetusti toimialueensa ulkopuolella meripelastuksen tehtäviin esim. tilanteissa, joissa on tarve suurten henkilömäärien ja pyörillä kulkevan kaluston kuljetuksiin saaristo-olosuhteissa esim. evakuoitavan laivan matkustajien siirtämiseen maihin tai esim. pelastusajoneuvojen ja -henkilöstön kuljetuksiin. Aluk-

set soveltuvat vaan saaristo-olosuhteisiin. Tarvittaessa lautta-aluksia voidaan käyttää myös yksittäisten ihmisten pelastamiseen merestä. Sen sijaan lossien hyödyntäminen meripelastustoimessa on hyvin rajoitettua aluksen miehityksen ja teknisten ominaisuuksien vuoksi. Tämän vuoksi niiden käytölle ei ole meripelastustoimen tehtävissä perusteita.

Turun saaristossa liikenteessä oleviin lautta-aluksiin saadaan yhteys VHF-kanavalla 16 tai 71 (VTS). Hailuodon lauttapaikalla olevaan lautta-alukseen saadaan yhteys VHF-kanavalla 16 ja 67 (VTS). Yö aikana rannassa olevaan alukseen saadaan yhteys GSM:llä. Purjehduksessa olevat lautta-alukset ja lossit saadaan hälytettyä tehtävään helpoiten Finferries -hälytysnumeron kautta. Ns. päivälauttoihin joudutaan hälyttämään henkilöstö kotoaan, jolloin alus saadaan liikenteeseen muutamien tuntien kuluessa. Hailuodon lauttapaikan varalautta Meriluotoon saadaan hälytettyä henkilöstöä kotoaan useiden tuntien kuluessa.

Lautta-alusten käytössä huomioitavaa: Lautta-alusten syväydet ovat 3,5–4,5 metriä ja ne on rakennettu ja katsastettu vastaamaan kotimaan liikennealue 1:n olosuhteita. Alusten keula- ja peräportit eivät kestä aaltoa päin ajoa, jolloin ne eivät sovellu avomerialuolosuhteissa tapahtuviin meripelastuksen tehtäviin. Huomioitavaa on myös, että mikäli liikenteessä olevia lautta-aluksia kutsutaan yöaikaan meripelastuksen tehtäviin, saattaa maantieyhteyden katkeaminen esim. Parainen - Nauvo -lauttapaikalla häiritä myös pelastushenkilöstön ja -kaluston liikkumista kohteisiinsa Turun saaristotien varrella. Suositeltavaa onkin, että Finferries -hälytysnumeroon otetaan heti yhteyttä, jolloin varustamo voi ryhtyä varajärjestelyihin liikenneyhteyksien varmistamiseksi lautta-paikoilla. Lossien käyttämisen tarpeesta meripelastuksen tehtäviin, tulee käydä tapauskohtaisesti keskustelu Finferries -varustamon kanssa soittamalla Finferries -hälytysnumeroon.